

ระยะตั้งครรภ์ คลอด และ หลังคลอด: การพยาบาล

Antepartum, Intrapartum and Postpartum: Nursing Care

ระยะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด..

WY157 ส727ร 2563

B0002520

bib:13399116747

สินีนากู หงษ์ระนัย

ชื่อหนังสือ : ระยะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด: การพยาบาล
(Antepartum, Intrapartum and Postpartum: Nursing Care)

จัดพิมพ์โดย : สีนีนามู หงษ์ระนัย

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น, 2563 260 หน้า.

ISBN : 978-616-577-041-5

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอก จัดพิมพ์ หรือทำซ้ำรวมทั้งดัดแปลงเป็นสื่ออื่นๆ ก่อนได้รับอนุญาต

พิมพ์ครั้งที่ 1: พฤศจิกายน 2563

เลขหมู่ WY 157
ส 727 ร 2563
เลขทะเบียน B0002520
อัน.เดือน.ปี 30 มี.ย. 2564

สำนักพิมพ์ : **PROTEXTS.COM**

บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น จำกัด

99/164 หมู่ 2 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210 โทรศัพท์ 02-575-1791-3

Website: www.Protexts.com **E-mail:** Prottexts@hotmail.com

Line ID: prottexts **Facebook:** www.facebook.com/prottexts

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 การส่งเสริมสุขภาพสตรีก่อนสมรสและก่อนตั้งครรภ์	
การวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิด	1
แนวคิดและแนวทางการส่งเสริมอนามัยเจริญพันธุ์	1
การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพก่อนสมรสและก่อนตั้งครรภ์	4
การวางแผนครอบครัว และเทคโนโลยีการคุมกำเนิด	6
บทที่ 2 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในครรภ์	31
กระบวนการปฏิสนธิ การเปลี่ยนแปลงภายหลังการปฏิสนธิ	33
การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในครรภ์	34
สรีรวิทยาของทารกในครรภ์ รก เยื่อหุ้มทารก สายสะดือและน้ำคร่ำ	52
ปัจจัยมีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในครรภ์	57
บทที่ 3 การวินิจฉัยการตั้งครรภ์และการประเมินภาวะสุขภาพ ของสตรีระหว่างตั้งครรภ์	66
การวินิจฉัยการตั้งครรภ์	66
การประเมินภาวะสุขภาพสตรีในระยะตั้งครรภ์	
การซักประวัติ ตรวจร่างกายและการตรวจครรภ์	70
การตรวจทางห้องปฏิบัติการ	87

บทที่ 4 การส่งเสริมสุขภาพและการพยาบาลแบบองค์รวมในสตรี และครอบครัวระหว่างตั้งครรภ์	93
สุขอนามัยทั่วไป โภชนาการ	93
การปรับเปลี่ยนท่าทางในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	100
การออกกำลังกาย การทำงาน การพักผ่อน การเดินทาง	102
การมีเพศสัมพันธ์ การให้ภูมิคุ้มกันโรค การรับประทานยา	104
การกระตุ้นพัฒนาการของทารกในครรภ์	106
อาการไม่สุขสบายในระยะตั้งครรภ์และการบรรเทาอาการ	107
การนับการดิ้นของทารกในครรภ์	123
อาการผิดปกติที่ควรรับมาโรงพยาบาล	124
การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระยะตั้งครรภ์	126
บทที่ 5 การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและจิตสังคมของผู้คลอด ในระยะคลอด ความเจ็บปวดและการจัดการความเจ็บปวด ของผู้คลอดในระยะที่หนึ่งของการคลอด	130
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของผู้คลอดในระยะที่หนึ่งของการคลอด	130
การเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมของผู้คลอดในระยะที่หนึ่งของการคลอด	141
ความเจ็บปวดและการจัดการความเจ็บปวดของผู้คลอด โดยการใช้ยาในระยะที่หนึ่งของการคลอด	142
บทที่ 6 การดูแลผู้คลอดแบบองค์รวมในระยะที่หนึ่งของการคลอด	154
การพยาบาลผู้คลอดในระยะรับใหม่	154
การพยาบาลในระยะที่หนึ่งของการคลอด	165
การบันทึกความก้าวหน้าของการคลอดโดยใช้กราฟ	169

	หน้า
บทที่ 7 การดูแลผู้คลอดแบบองค์รวมในระยะที่สองของการคลอด	177
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและจิตสังคมของผู้คลอด	
ในระยะที่สองของการคลอด	178
การประเมินและให้การพยาบาลผู้คลอดและทารก	
ในระยะที่สองของการคลอด	179
การทำคลอดปกติ	181
การพยาบาลทารกแรกเกิดทันที	192
บทที่ 8 การพยาบาลผู้คลอดในระยะที่สาม	
และระยะที่สี่ของการคลอด	200
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาในระยะที่สามของการคลอด	200
การประเมินสภาพและวางแผนการพยาบาลผู้คลอด	
ในระยะที่สามของการคลอด	203
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาในระยะที่สี่ของการคลอด	210
การประเมินสภาพและวางแผนการพยาบาลผู้คลอด	
ในระยะที่สี่ของการคลอด	211
บทที่ 9 การพยาบาลมารดาหลังคลอดปกติ	
และครอบครัวแบบองค์รวม	221
การเปลี่ยนแปลงทางสรีระและจิตสังคมของมารดา	
ในระยะหลังคลอด	222
การประเมินมารดาในระยะหลังคลอด	232
การพยาบาลมารดาหลังคลอดและครอบครัว	238
การส่งเสริมสุขภาพ มารดาหลังคลอดและทารก	241

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของทารกในครรภ์	41
ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสูงของยอดมดลูกจากสัดส่วน หน้าท้องและอายุครรภ์	76
ตารางที่ 3 ลักษณะของมดลูกที่สัมพันธ์กับอายุครรภ์	79
ตารางที่ 4 เกณฑ์การเพิ่มขึ้นของน้ำหนักตามดัชนีมวลกายในระยะตั้งครรภ์	95
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการโฟเลต ไอโอดีน และธาตุเหล็กของสตรีวัยเจริญพันธุ์และสตรีตั้งครรภ์	98
ตารางที่ 6 แสดงตัวอย่างวิธีการบันทึกตามวิธีการนับครบลีบ	124
ตารางที่ 7 แสดงตัวอย่างวิธีการบันทึกตามวิธีการ daily fetal movement count	124
ตารางที่ 8 การให้คะแนนซีพี ทารกแรกเกิด	193
ตารางที่ 9 การประเมินภาวะสุขภาพมารดาและทารกโดยใช้หลัก 13B	236

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1 ห่วงอนามัยคุมกำเนิด	17
รูปที่ 2 การใช้ถุงยางอนามัยสำหรับสตรี	20
รูปที่ 3 ฟองน้ำคุมกำเนิด	21
รูปที่ 4 การใส่หมวกครอบปากมดลูก	22
รูปที่ 5 ลักษณะของมูกในรอบเดือน	25
รูปที่ 6 วิธีผูกหรือตัดท่อนำไข่ในการทำหมันหญิง	27
รูปที่ 7 การทำหมันชาย	28
รูปที่ 8 การสร้างเซลล์สืบพันธุ์ของทั้งเพศชายและหญิง	33
รูปที่ 9 กระบวนการปฏิสนธิ	34
รูปที่ 10 แสดงการแบ่งตัวและเคลื่อนตัวของเซลล์ ภายหลังการปฏิสนธิจนฝังตัว	35
รูปที่ 11 blastocyst แบ่งตัวออกเป็น trophoblast และ inner cell mass	36
รูปที่ 12 แสดงพัฒนาการของ blastocyst ใน 7-10 ภายหลังการปฏิสนธิ	36
รูปที่ 13 การเปลี่ยนแปลงของเยื่อบุโพรงมดลูกภายหลังการฝังตัว	37
รูปที่ 14 การพัฒนาเซลล์ trilaminar embryonic disc	38
รูปที่ 15 พัฒนาการของเซลล์วันที่ 6 ภายหลังการปฏิสนธิ	42
รูปที่ 16 ส่วนประกอบของรก	43
รูปที่ 17 chorion ที่พัฒนามาจาก ส่วนของ villi ที่อยู่ทางด้าน desidua capsularis	44
รูปที่ 18 การแลกเปลี่ยนสารผ่านรกรูปที่ 18 การแลกเปลี่ยนสารผ่านรก	46
รูปที่ 19 ระดับการพัฒนาของรก (placental grading)	49
รูปที่ 20 การไหลเวียนโลหิตของทารกในครรภ์	54
รูปที่ 21 การตรวจภายในเพื่อประเมินลักษณะและขนาดของมดลูก	79
รูปที่ 22 วิธี Hoffman's maneuver ในการแก้ไขหัวนมที่ผิดปกติ	81
รูปที่ 23 แนวของทารกในครรภ์ (fetal lie)	82
รูปที่ 24 ตรวจลักษณะของทารกโดยวิธี Leopold (Leopold's Handgrip)	83
รูปที่ 25 ตำแหน่งการได้ยินเสียงหัวใจทารกและท่าของทารกในครรภ์	85
รูปที่ 26 ทารกในครรภ์ท่า ROA	86

	หน้า
รูปที่ 27 มดลูกเกิดการกดทับหลอดเลือดแดงใหญ่ (inferior vena cava) จากการนอนหงาย	101
รูปที่ 28 ท่า pelvic rocking เพื่อบรรเทาอาการปวดหลัง	118
รูปที่ 29 การเปลี่ยนแปลงของโยกล้ามเนื้อมดลูกระหว่างการคลอด	131
รูปที่ 30 การเรียงตัวของโยกล้ามเนื้อมดลูก	132
รูปที่ 31 ลักษณะการหดตัวของมดลูก	133
รูปที่ 32 รอยคอดที่มองเห็นทางหน้าท้องมีลักษณะเป็น วงแหวน (constriction ring)	134
รูปที่ 33 รอยคอดพยาธิสภาพ (pathological retraction ring/Bandl' ring)	135
รูปที่ 34 เอ็นต่างๆที่ยึดมดลูก	136
รูปที่ 35 การบางตัวและเปิดของปากมดลูกเปรียบเทียบ ระหว่างครรภ์แรกและครรภ์หลัง	137
รูปที่ 36 การเปลี่ยนแปลงภายในถุงน้ำคร่ำ เกิด ball valve action	138
รูปที่ 37 ระดับการเคลื่อนตัวของส่วนหน้า	139
รูปที่ 38 บริเวณที่มีความเจ็บปวดและความรุนแรงของความปวด ในแต่ละระยะของการคลอด	143
รูปที่ 39 การฉีดยาชาเฉพาะที่เข้าช่องน้ำไขสันหลัง	148
รูปที่ 40 การใส่สาย catheter เข้าในชั้นเนื้อต่อเยื่อ dura	149
รูปที่ 41 การฉีดยาชาเข้าบริเวณเส้นประสาท pudendal	150
รูปที่ 42 การตรวจภายใน	158
รูปที่ 43 ลักษณะการสั้นบางของปากมดลูก	160
รูปที่ 44 ลักษณะของขม่อมหน้าและขม่อมหลัง เมื่อทารกอยู่ในท่า left occiput anterior (LOA)	162

	หน้า
รูปที่ 45 การแบ่ง Friedman's curve ตามลำดับหน้าที่การทำงาน	170
รูปที่ 46 พาร์โทกราฟ	172
รูปที่ 47 การลงบันทึกการหดตัวของมดลูก	174
รูปที่ 48 ตัวอย่างการลงบันทึกพาร์โทกราฟ	175
รูปที่ 49 วิธีทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก	184
รูปที่ 50 ชนิดการตัดฝีเย็บในแนวเฉียง	186
รูปที่ 51 A เวลาที่เหมาะสมในการตัดฝีเย็บ B การฉีดยาชาก่อนตัดฝีเย็บ C การตัดฝีเย็บในแนวเฉียง	187
รูปที่ 52 การช่วยคลอดศีรษะทารกด้วยวิธี modified ritgen maneuver	187
รูปที่ 53 วิธีประคองฝีเย็บ (safe perineum)	189
รูปที่ 54 การดูตมูกจากปากและจมูกทันทีที่ศีรษะเกิด	189
รูปที่ 55 วิธีแก้ไขสายสะดือพันคอ	190
รูปที่ 56 การช่วยคลอดไหล่บน	190
รูปที่ 57 การช่วยคลอดไหล่ล่าง	190
รูปที่ 58 การหนีบและตัดสายสะดือทารก	191
รูปที่ 59 การใช้ลูกยางแดงดูหน้าคร่ำจากปากและจมูกของทารก	192
รูปที่ 60 A: การวัดความยาวรอบศีรษะทารก B: การวัดความยาวรอบอกทารก C: การวัดความยาวลำตัวทารก D: การวัดความยาวรอบท้องทารก	196
รูปที่ 61 ชนิดการลอกตัวของรก A: Schultze mechanism B: Matthews Duncan's mechanism	202
รูปที่ 62 แสดงหลอดเลือดที่แทรกอยู่ในกล้ามเนื้อเหนื้อมดลูก ถูกบีบรัดเมื่อมดลูกหดตัว	202
รูปที่ 63 วิธีช่วยทำคลอดรกแบบ Modified crede' maneuver	204
รูปที่ 64 วิธีช่วยทำคลอดรกแบบ Brandt-andrews maneuver	205

รูปที่ 65 วิธีช่วยทำคลอดรกแบบ Controlled cord traction	206
รูปที่ 66 การสำรวจเยื่อหุ้มทารกและตำแหน่งรอยฉีกขาดของเยื่อหุ้มทารก	208
รูปที่ 67 รกด้านทารกและเนื้องอกด้านมารดา	209
รูปที่ 68 ลักษณะของรกที่ผิดปกติ	210
รูปที่ 69 วิธีการนวดคสิ่งมดลูก	212
รูปที่ 70 การคะเนการเสียเลือดจากผ้าอนามัย	213
รูปที่ 71 ระดับการฉีกขาดของแผลฝีเย็บ	214
รูปที่ 72 ลำดับการซ่อมแซมแผลฝีเย็บ	
A: ภายในช่องคลอด (vaginal mucosa)	
B: การเย็บชั้นกล้ามเนื้อ	
C: การเย็บชั้นผิวหนัง	216
รูปที่ 73 วิธีการเย็บลอดห่วงของไหม	
แต่ละเข็ม (continuous lock stitches)	217
รูปที่ 74 วิธีเย็บแบบต่อเนื่อง (continuous suture)	217
รูปที่ 75 วิธีการเย็บผูกปมในทุกเข็มที่เย็บ (simple interrupted)	217
รูปที่ 76 การลดลงของระดับยอดมดลูกหลังคลอด	223
รูปที่ 77 ลักษณะปากมดลูกภายหลังคลอด	225
รูปที่ 78 ลักษณะแผลฝีเย็บที่ได้รับการเย็บซ่อมแซม	226
รูปที่ 79 การวัดความสูงของยอดมดลูกภายหลังคลอด	239